

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és Működési Hely:
Szerkesztői Iroda 7. Telefonszám 124.

Szerkesztői felelős:
SZV. DR. KISS PÁLÉ.

Alapította:

DR. KISS PÁLÉ.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Félévre 10 K — f. — Egy óra 1 K,80
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:
Félévre 14 K — f. — Egy óra 2 K

Az új kormány a Házban.

Esterházy nagy beszédben adott programot. - Szükség esetén új választást rendel el - Magyarország demokratikus ujjaferemtése. - Tüntetés a választójog mellett.

Esterházy Móric gróf kabinetje ma hivatalosan elfoglalta az ország kormányának és az országgyűlés mindkét házában megtartotta székhelyét.

Az új kormány programja a nép programja. A mit a miniszterelnök a közel jövőben sűrűn végzendő munka gyanánt felsorolt az a nép ezer bajának, sok keserűségének visszhangja.

A nép a háboruban tűr, szenved, dolgozik és halog. De ezerszáz megvárja, vele együtt érsi, aki nem csatélyérdekekre építi uralmát és első, sőt egyetlen kötelességének tartja, hogy minden rendelkezésre álló hatalmat a nép sorsának könnyítésére fordítson.

Az új kormányt a népjogok ereje juttatja uralomra és a régít az bukatta meg.

Erkölcsei alapjának, működése fundamentumának a népjogok kiterjesztését, az általános választójogot vallotta a kormány és ezzel egész létét ennek megvalósításához kötötte.

Becsületesebben, nyitottabb szívekkel még nem állott kormány az ország élére és soha még kormány nem szegődött ennyire fentartás nélkül, igazán, teljesen az ország legigazibb értékeinek, a népnek szolgálatába.

Az új korának a mai nappal elindult munkás pályájának győztes útján. Lehet, hogy megbujnak előre a sötétség lovagjai, lehet, hogy nem és kétes küzdelemben összemérjük majd erőiket, de az bizonyos, hogy a mai nap a népjogok diadalmas korának napfelkelte volt.

Bemutatkozik a kormány.

A képviselőháza már három óra előtt saulva voltak a folyók, a karszatok és az újságírók páholyaiban alig lehet mosogni.

Az új minisztereket a baloldalon zajosan éljenzik, jóvároslak és vidékiek nagyszámban vannak képviselve körönségben. Tiszta munkapárt tapsolja, de est tularsagja a baloldal kiáltása.

Eljen a választójog!

Negyednégykor Szász Károly az ülést megnyitja, ugyanakkor az elnöki emelvényen szemben levő bejáraton feltűnik a kormány Elöl Esterházy, után Ugron, Gráts Mezőssy, Vásonyi, Sorényi.

Eljen a választójog.

Az egész Ház feláll, baloldal névsorint zajosan éljenzik a kormánytagokat üdvözlő.

Eljen a választójog!

A kormány elhajszokedik. Esterházy bejelenti, hogy királyi kérésre érkezett, mely a képviselőháza huszonegyedikére összehívja. A király nevének hallatára baloldal felállva éljenzik.

Most Esterházy a baloldal zajos tapsai közt szólásra emelkedik.

Amidőn a kormány kinevezése után első ízben megjelenik a Ház előtt, engedjék meg, hogy elődjaim az irányelveket, melyek kormányzatunkat munkásságban vesérelni fogják. Mindenekelőtt meg állapítom, hogy kormányalakulásunk létjogosultságának alapja a választójog reformjának megvalósítása! Hosszúvártó teljes teps baloldalon.

Népjelöti intézmények sorozata.

A kormány népjelöti intézmények sorozatát akarja létesíteni, a hadiárak, hadiárvegyek segélyés felemelni, a háboru pénzügyi terren nagy próbára tette az államot de takarékosággal, munkával megfogjuk tudni tartani az egyensúlyt.

Végletekig fokozott termet

munkával kell mindenkinek közelelni. A kormány vigyáson fog, hogy termelésünk a külfölddel szemben ne kerüljön hátrányos helyzetbe.

A legnagyobb figyelemmel fogunk gondolni a községi al-közmunkák sorsára már az indemittásban is, de a javaslat tárgyalásra során indítványozni fogjuk, hogy a családi pótlék fel-emeléséért, a státuseredezés lehetővé tételéért, a tisztviselők szolgálati pragmatizációját elősegítjük.

Erdély ujjaferemtése.

Erdély sokat szenvedett lakosságának némileg való kárpótlása és Erdély ujjaferemtése a kormány feladata lesz.

As aratásra katonákat szabad-ságolni fogják.

Megmérsithatatlán akarunk, hogy az infant kitérítési politikája csufos kudarcot valjon.

Hajlandók vagyunk tisztességes békre.

Beszó meggyőződéssel tartunk ki — úgy mond — Németországgal együtt a háboruban. Katonai helyeink minden tekintetben kedvező. As olasz offenzívát vitéséggel visszavertük és ki kell tartanunk mindvégig. De, miként a Norddeutsche Allgemeine Zeitung jeleste, mindig hajlandók vagyunk tisztességes béke megkötésére.

A választójog kérdése.

Attér után a miniszterelnök a választójogra. Annak szükségességét mindenké elismerte, még a jelenlegi többség is, tehát a választási törvény megalkotói is. Reméli, hogy a mostani többség, mely 1910-ben mint kisebbség messze ment választójogi reform alapján állott, most sem fog en-

nek ellenszegülni és öfelsege óhajának megvalósítása a legsürgősebb szükség lesz.

Felkiáltások: Eljen az általános választójog!

a király akarata.

A reform elődázása megbontaná az ország egységét, anélkül, hogy a végleges győzelmet megakadályozhatnók. Öfelsege célja a választójogot oly mértékben kiterjeszteni, mely a magyar állam létét veszélyeztetné. Mikor a király és a nép akaratában találkozik, a legközelebbiek sem utasítják vissza.

Már most bejelenti, hogy a választójog a 24 óra korhatárhoz lesz kötve és a Károlykeresetek is megkapják a választójogot es ezeknél a korhatártól is eltérünk. A titkosságot mindent a hol az értelem és az irni olvasni tudók többségben vannak, meg akarja valósítani. A választások tisztaságát minden eszkössel biztosítani fogjuk.

Ha kell — Új választás lesz!

Ha a többség ellenszegülné a reformnak, noha a háborunak el akarja kerülni a választást, mégis kénytelen lesz a meghosszabbított mandátumok ellenére a választókra szpellálni.

A kormány hívei felugrálának helyeikről és éljenzik Esterházyt. A munkapárt szintén felugrál helyéről és nagy lármában törnek ki és kiabálják:

— Ma választásnak!

A baloldalon is felugrálának:

— Helyes, majd lesz választás!

Majd az elnök felé fordulnak:

— Eljen Esterházy! Szünetet kérünk.

Elnök az ülést felfüggeszti.

A buvárhajék újabb sikerei.

Berlin, június 22. Wolff-ügynökség jelenti:

Tengeralattjáró naszáaaink az északi elzárt területeken újabb ismét 26.000 bruttonna hajstért semmisítettek meg. A Földközi tengeren működő egyik tengeralattjáró naszáduk panamsnoka, Klatt tengerészfőhadnagy, június 13-án éjszaka a messinai uttól délre elsüllyesztett egy ismeretlen felfegyverezett 4000 tonnatartalmu gőzöst és 15-én ugyanazon a vidéken két erősen biztosított ellenséges kísérőmenetet támadott meg. Másfél óra alatt az egyik kísérőmenetből, amely három gőzösből állott kilátta a legnagyobbat 6000, illetve 4000 tonnával.

Az oroszországi események

A béke vajudása

A pétervári Brsevija Vjedomosztli kijelenti, hogy Oroszország megint átalakulás előtt áll, amely felfordulásra vezethet. A paraszlok és tiszték kongresszusán súlyos indícen sekre került a sor. Senki sem tudja, vajjon a legközelebbi órákban nem fogja-e az orosz flotta Pétervárt bombázni. A vasutasok általános sztrájkjal fenyegetőznek, állítólag bérkövetelés miatt, tényleg azonban szövetségük a legszorosabb érintkezésben áll a munkás- és katonatanács munkássztyályaival, mely a tanács általános politikája ellen irányuló ellenzék főfészke.

A Ruszkoje Sztovo írja: A szibériai független bizottság kimondotta, hogy Szibéria függetlenségét fogja proklamálni. Az európai Oroszországba való élelmiszerkivitel megtiltotta. Az új orosz kormány tiltakozni fog ez intézkedés ellen.

Az orosz tiszték kongresszusa hosszabb vita és szenvedélyes felszólalások után kimondotta, hogy a hadseregben beállott a teljes bomlás.

Stauning dán miniszter aki

Stockholmban az angol szocialisták megbizottaival tárgyalt és aki Thomas francia miniszterrel együtt tért vissza Kopenhágába, a stockholmi konferenciáról nagyon bizakodva nyilatkozott.

— Az eddigi jelek alapján, mondotta — a konferencia létrejöttét biztosnak tartom. Eljönnek az angolok és a franciák is bizonyára, erről meg vagyok győződve. Az embernek nem szabad magát félrevezettetnie a hadviselő államok sovíniszta sajtójától.

A magyar pártok egyesítése

Már egyszer felvetette a gondolatot gróf Eszterházy Móric miniszterelnök éppen az alkotmánypárti körben, hogy a kormányt támogató összes pártokat egy klubban kellene egyesíteni. De a terv indokolása nem volt elég határozott, mert a miniszterelnök főleg arra hivatkozott, hogy ha az összes pártok együtt vannak, akkor a miniszterelnök és a kormány tagjai könnyebben érintkezhetnek egyszerre az összes öket támogató partokkal. Ezzel szemben aztán hivatkoztak arra, hogy Wekerle idejében sem voltak egy klubban az összes pártok.

A gondolat most megújult

és most már az alkotmánypártban kezdenek megbarátkozni vele. A célt tudniillik most másképpen tüntetik fel. Az indoklás most az, hogy a közös politikai klub alkalmas volna a 48 asok és a 67 esek egybeolvadásának elősegítésére és annak az eszmének előbbrevitelére, hogy a mostani kormányt támogató pártok a közjogi alap nagy eltelte miatt ne kerüljenek egymással összeütközésbe, mindez egyttal megfelelné a jövőre nézve még fontosabb ama célnak, hogy a közjog sablonja szerint igazodjanak keretek közé a parlament pártjai.

A közjogi alap ily mellőzése mellett arra is számít a kormány, hogy ezáltal lehetővé válik, hogy a munkapártiak átjöjjenek, lassanként, egyenként átszivárognak és esetleg a kormány többséget szerzhessen még a mostani parlamentben.

Elítélt makói cipődrágítók

Háboru előtti cipők — háborus áron

A makói rendőrség limellenül szétlőtte ma a cipődrágítók között. Két makói cipőkereskedőt ítéltek el, mert háboru előtti cipőket háborus áron adtak el. Ilyen ítéletet mindennap lehetne hozni, mert annyi visszaélés cipővel, mint Makón, sehol az országban nem történik. Budapestén 2—3 napig zárva voltak a cipőüzletek, hogy a cipőrendeletet becsületesen végrehajthassák. Nálunk egy keftőre megvolt az új „numeráció”, persze úgy, hogy sok makói ember nem is teszi ki magát a makói cipődrágítók nyuzásainak, hanem Szegeden, Budapesten vagy Aradon vásárolja cipőit, még a költség is kifizeti magát úgy a minőség, mint az árkülönbözet dolgában.

Ilyen viszonyok közepette nem lehet csodálni, ha a makói cipőkereskedők árdrágító törekvéseikkel kihúzzák a lutrit.

A makói rendőrség ma Hegyi Józsefnét, mert háboru

előtti cipőket drágábban adott el, mint amennyiért a M. E. rendelet értelmében szabad lett volna, 500 korona fő és 500 korona mellékbüntetésre, továbbá 23 pár cipő elkobzására ítélte.

Kocsis Jánosnét ugyanilyenemű kihágásért 100 korona pénzbüntetésre és arra ítélte, hogy a jogtalanul felszámított összeget a vevőknek visszafizesse.

Olcsoobb losza hus

Egyelőre csak Budapesten. — Meguokott a marhaspekuláció

Budapesten a központi vásárcsarnokban — ötkilós véteknél — ma hét koronájával adták a borjuhust, ám a mé szárosok az ötvenszázalékos, a háboru kitörése óta még nem tapasztalt, joggal szenzációsnak mondható áresésben nem részesítették szegény vevőket. Ma is a legdrágább áron mérték a borjuhust és elkövettek a legminősíthetlenebb uzsortát, amikor két és félszeres összeget hajtottak be az áresést nem ismerő vásárlóikon.

Három hete még több mint kétszer annyiba került a borjuchus kilója, — élősúlyban — mint most. Hozzá nem érő számára rejtelem, hogy honnan ez a roppant áresés, ám a kérdés magyarázata végtelenül egyszerű. A legkiválóbb szakemberek egyike, maga is a legnagyobb kereskedők közül való, a következőkben adta magyarázatát a sajtószertű je lenségnek:

— Országos és többhónapos panasz, hogy nem volt és nincs eső. Ez okozza a hus és iőként a borjuchus árának rohamos zuhanását. Nem volt eső, ennél fogva nincs, vagy nagyon kevés a takarmány, nem tudják az állatokat etetni, a borjukat nevelni, hizlalni. A gazdák és az állattenyésztők számitásba vették a hus várható igen nagy árát és ehhez képest a lehető legnagyobbra növel-

Ablakredönyök önműködővel

minden nagyságban kaphatók Fallagi-órá

ték a vágóborjú állományukat. Ez a fölösszámu állat csak még jobban növeli a takarmányhiány hatását és a gazdák, meg a tenyésztők nem tehetnek okosabbat, minthogy sietve piacra hozzák a borjúk ezreit. A közönség fogyasztó képessége — már ami a rémes husárat illeti — igen korlátozott, tehát a felhajtás nagyságához képest a kereslet fölötte mérsékelt és ez újabb ok, hogy a borjúhús ára még lejjebb szálljon.

Már a legutóbbi makói vásáron is lényegesen olcsóbb áron vásárolták a kupeczek sőt a pesti kupeczek egyáltalában nem vásároltak. Ilyen körülmények között remélhetjük, hogy makón is esni fognak a husárok.

Amerikában sorozzák a magyarokat

Az amerikai szocialista kiküldöttek Stockholmba érkeztek. A bizottság tagjai, Weinstein, dr. Godfarb és Davidovics azt a kijelentést tették, hogy a washingtoni kormány a 21—31 évfolyamokhoz tartozó korosztályokat behívta.

A külföldi alattvalóknak is katonai szolgálót kell teljesíteniük. E rendelkezéshez képest valamennyi magyar, nemet és osztrák állampolgárnak, akik akár újabban, akár pedig már régebben megszerezték az amerikai polgárjogot, be kell lépniük a hadseregbe.

Az amerikai bizottság tagjai aztán elmondták, hogy az amerikai kapitalisták kétségbeeselten el vannak keseredve Oroszország ellen, mert azt látják, hogy Oroszországban a harci kedv lelohadt. A szocialisták azonban azt hiszik, hogy Amerika ennek ellenére is közbe fog lépni. Az összes amerikai szocialista pártok ellene vannak a háborúnak és azt minden eszközzel iparkodnak megakadályozni.

Iskoló flu felvétetik.

NAPI HIREK

Návay Lajos — Házelnök.

Eszterházy Mór gróf miniszterelnök ma tárgyalta Návay Lajossal, ki elvállalta a Ház elnöki állását, Megválasztása a pártközi megállapodás szerint egyhangú lesz. Alelnökök Bakonyi Samu és Kállay Ubul lesznek.

— **Befőzési cukor.** A cukorközpontgyümölcsbefőzési célra csupán 46 és fél mm. cukrot, tehát nem — mint előző számban jeleztük — 100 mm-át bocsájtott a város lakosságának a rendelkezésére. Az alispán rendelete szerint a cukormennyiség a befőzéssel foglalkozó családok között osztandó szét akként, hogy befőzési cukorban csupán azok a családok részesülhetnek, akik befőzéssel már azelőtt is foglalkoztak. A cukor a polgármesteri hivatal által kiállított utalványra fog az utalványon megjelölt üzletekben kiszolgáltatni. Négy vagy négynél több taggal bíró család részére 3 kg, kisebb családok részére 2 kg. cukor fog kiutaltatni. Utalványokért e hó 23-tól kezdve 27-éig bezárólag lehet a polgármesteri hivatalnál a kistanácssteremben jelentkezni, későbbi jelentkezések nem fognak figyelembe vétetni.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(1573)

140. fejezet.

Benedetto.

Engem nagy pénssigéretekkel rávettek, hogy azt a minta-éretet, melyről a többi hamis sereket csinálják, csempésszembe Pétsy lakásába.

— Ez helyes! bölintott fejével a vizsgálóbíró. Tereenti is így mondja.

— Tereenti tehát fogva van?

— Folytassa! Intett neki Benedetto. Hogyan jutott be a lakásba?

— Igen egyszerűen! A cselédet kérdestem, otthon van-e az ura vagy az asszonya? Senki sem volt otthon! Ekkor ama kíváncsiságot nyilvánítottam, hogy szeretnék néhány sort írni és számukra hátrahagyni.

A cseléd gyanútlanul bevezetett

a szobába, iróasztalra tett előbbem és illendően magamra hagyott. Ekkor gyorsan, körüfontem a lakásban. A kulcs a szekrényben volt. Pillanat alatt ott termettem, felszártam az asztalra a mintacserezt a ruhánemű köcső dugtam. Mindjárt rá megtejtük a feljelentést, aminek háskutatás és ifju Pétsy elfogatása lett a vége.

A vizsgálóbíró ismét helyeslőleg bölintott fejével.

— Valóban így történt! mondá, — De már most remélhetem, hogy szabadon fog bocsátani, bíró ur!

— Oh, dehogya! válaszolt a bíró nevetve.

(Folyt. köv.)

Hirdetmény.

A makói ref. egyház gondnoksága részéről közhírré tétetik, hogy folyó hó 24-én délelőtt fél 11 órakor a gondnoki hivatalban a következő földet fognak árverésen 3 évre haszonbérbe kiadni melyre a nevezett helyre és időben a bérelni óhajtok tisztelettel meghívattak.

A Bóna féle járandó, Vida féle járandó, Bóna féle kenyérváró, Korhási járandó, Körösi féle járandó, Vida féle garizdos, Varga István féle sóstói ugar, Varga féle pusztói legelő, Új templom mellett levő kert.

Makó 1917. június 16.

Veres Sándor
ref. gondnok.

Szt. László Püspök-Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes háv víz források természetes forrása 42°C, kénes hőforrásait már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény csúsz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagy-szabású nyári uszoda 25°C folyton befolyó forrásvízzel, uszás tanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatósnak:

Komzsik Alajos, a fürdő bérletje.

Ratkay Ferenc

adaja, hogy nála állandóan aranka-mentes

heremagot

ehet kapni, ugy biosinyben, mint nagyban. Értekezni lehet Váradi-utcai vendéglőjében,

Csodát beszélnek

az emberek a szegedi fényképnagyító és arcképfestészeti vállalatról, hogy milyen remek szépen dolgozik jutá nyos árban. Érdeklődők küldjék be teljes címöket és a vállalat azonnal válaszol bármilyen kérdéskérdésre, Lehet akár milyen rossz fényképeket is küldeni, amelyről

a legszebb fényképnagyítás kapható.

A képekhez rájárat is lehet megrendelni. Megrendelések küldendők Első szegedi arcképfestészeti és fényképnagyítási vállalat Szeged, Széchenyi-tér 13., a gyümölcspiacsal szemben.

Hirdetések felvételnek.

Félix-fürdő

(Nagyvárad mellett) 49% természetes forrás, reuma, csúsz és iclas ellen legjobban javulva. — Új be rendezés, villanyvilágítással Uszoda, hidegvízgyógyfürdő és napfürdő. Melagkonyha a nap minden szakában. Prospektust küld az igazgatósnak.

Urania színház

(Szombaton, június 24-án)

A tökéletes feleség

Vígjáték 3 felvonásban.

Főszereplő: Ritta Saccheto

Előadások kezdete hétköznapokon este fél 9 órakor, vasár- és ünnepnapokon este fél 7 és fél 9 órakor.

Marhabőrt,

szőrt, juhőrt, nyulőrt, békány-
bőrt, eszőbőrt és mindenfajta
bőrűt és gyapjút, a legma-
gasabb napi árban veszek.

Löwenstein Ármin

Deák Ferenc- u 48 szám.
Fácseka bormérés mellett.

Legjobb minőségű Gyereki és
Ménai

fehér- és vörös borok,
valamint a legjobb minőségű
eredeti Kőbányai világos és
Szent István dupla maláta sör
kicsinyben és nagyban

Iritz Sámuel özv. cégnél
kapható.

Hirdetések felvételnek

Értesítés.

Fogkőonák, hidak, egész fog
sorok, szájpadiás nélküli, arany
bél, platínából

fogtömések

ezüst amalgámból és a fog
színével azonos porcellánból.
Fogkövek; eltávolítását, fogak
fehérítését és hibás fogsorok
átalakítását elvállalom. 23 éves
fogtechnikusi gyakorlatom alatt
több éven át Budapesten és
Berlinben is szereztem tapaszt-
alataim felbátorítására arra,
hogy ezen szakmámat a
nagyérdemű közönség becses
figyelmébe ajánlom.
Teljes tisztavetél:

Seress György

vizsgázott fogtechnikus, Uri u.
Böhm-féle ház, Makó.

Eladó földek a város alatt

Verebesben 6 hold,
Girizdesben 2 "
Bánomban 1 "
Ertekezhetni lehet:

Iritz Miksánál.

A Makói Független Újság
letételek, zálogintézetek
száma, melyet a Makói Független Újság
(székhely) ajánlom meg.

zálogintézet

a legmértékeltőbb kamattal és
legelőnyösebb feltételek mellett
kölcsönöket ad
házakra, azaz az eset-
legesen felmerülő költségek-
re, sőt a
soregyéb tárgyakra.

Akinek a kölcsön-
nyújtást folyósítani kell, az
a fizetési feltételek mellett
költségek, vártára és kölcsön-
számlára.
Hivatalos órák d. e. 9-12 óra
d. u 3-5-ig.

Föld- és házeladás.

Hatregyoson a Békési útfélen a Rác
utca kivül a második dűlőben
9 köblös föld,
a Rákosi utca belől második dűlőben
4 és fél köblös ugarföld,
Ujvárosban Gyöngy-utca 10 szám
háza, egy tehénjárás, és egy napos föld,
a kis új hegyben
szabadkészhől örökáron eladó.
Értekezni lehet egy ördögöl Gróf
Vay utca 24 szám, vagy Kossuth utca
6 szám alatt.

Disztemetkezési vállalat.	
KISS KÁROLY	
disztemetkezési vállalata.	
Makó	Főter
<p>Temetések rendezését a legegyszerűbbtől a legpompásabb kivitelig pontosan és jutányos aron végez. Ravatalozások pompás elrendezése! Érc és fakoporsó raktár!</p> <p>Gyász esetekben tessék teljes bizalom- mal fenti céghez fordulni.</p>	
Pontos kiszolgálás.	

Makói Független Újság

nyomdai műintézete

Nyomtatványok gyors és pontos elkészítése

Telefon szám 124.